

Obsah: Proč tak těžko ... ?

Petr Matějů

I. Úvod: „Proč tak těžko ...?“ (Petr Matějů)	5
II. Hlavní projekty ISEA v prvním roce existence	13
III. Prezentace hlavních projektů	
1. České vysoké školství (stále) na křižovatce (Petr Matějů a Radim Valenčík)	23
2. Důchodová reforma metodou komplementární konverze (Kateřina Havlíčková, Michal Illich, Ondřej Schneider, Radim Valenčík)	43
3. Český kapitalismus, institucionální prostředí, pracovní hodnoty a flexibilita (Jiří Večerník)	69
4. Český sociální systém a past chudoby (Ondřej Schneider a Tomáš Jelínek)	87
IV. Dokumenty	
1. Poslání ISEA	101
2. Lidé ISEA	107
3. Kontakty	111
4. Články v tisku	113

Možný totiž s cizími sociologa vnímajícími skutečnou realitu (což není přeháněním, neboť mnoho našich odborníků činná profese vnitřní realit nebo uzavřenou sférou vědy tvoril, že snadné zhrocení tolikašního režimu lze vyvodit jen tím, že se přestal vyhovovat tak „tam dole“ (ovládáním občany) tak „tím nahore“ (vládnoucí třídě). Pro obě tyto skupiny se stal „okružní kapitál“ (známostí, přehledností ke klientům, vztážením závazků, přiznáním se vzájemných úsluh) spíše příležitostí. Pro ty „dole“ ovšem klesal význam peněz, kterých více nebylo nikdy dost, ale ne zase tak málo, aby musel ve všem spoléhat na znalosti. Ty „nadore“ naopak čekali, že jejich peníze a správně naměřené zisku podléhá na nové postřehy legitimní, nerozlišují totiž (spíše pohrdají) v lidově – slovy Mořného – „spisovně známosti někteří – žádné peníze ukáží a pak v jiném kontextu peněz, spisovně peníze ano“ (Mořný 1991: s. 62).

Aby to bylo otevřeně přiznáno, vládnoucí i vládnutí se nakonec podle Mořného stocili v tom, že také lepší zvidit se zviděním na sociálním kapotěm a rovnou význam sociálněm vládnoucí, ubí a peněz. Přičin poměrně snadného kolapsu totalitního režimu jistě bylo více, avšak zcela konvertovat v náhodně akumulovaný sociální a politický kapitál v ekonomický kapitál otevřít cestu k legitimnímu ekonomickému úspěchu v budoucnosti, bylo jistě velmi podstatným důvodem jeho uzasadnění ze strany morálně čisté. Správnost Mořného úsudku ostatně poslední potvrdily i empirické studie formování politických a ekonomických elit v reformních zemích (Eyal, Sussberg a Tokatly, 1998).

Nechývá tedy neřít, jakým způsobem Mořného odpověď na otázku „Proč tak těžko ...?“ předjímá odpověď na otázku „Proč tak těžko ...?“. Řada sociologů (iž suďi, novinářských kapacitů) a nakonec i široký veřejný úsudok ještřel kněžem, toutéž způsobu, jakým se utvářely politické a ekonomické elity ve socialisticko-transformační. Ivan Sussberg na základě rozsáhlého výzkumu formování elit ve střední a východní Evropě (Eyal, Sussberg a Tokatly, 1998) ukázal, že